

Majelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:
Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, évnegyedre 3 ft o. é.

Helyben előfizetheti Demjén L. és Keresztény Pál, urak kereskedésében, hól egyes számok is kaphatók.

Szerkesztői szállás: belső-tordatca 322. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-ször 6 kr. 3-ször 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bérlet. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyveskereskedésében. Pesten: Zeisler M. (Knyv-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11. sz.) Oppellik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse of. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2.)

Nyitási cikkek: sora után 20 kr. előleg be- küldése mellett a szerkesztőséghez küldendők. — Előzetesek s hirdetései díjak a vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Előfizetési feltételek

„Kolozs. Közlöny“

1872-iki folyamára:

egész évre	12 ft o. é.
félévre	6 " " "
évnegyedre	3 " " "
egy óra	1 " " "

Előfizetéseket helyben elfogad: a szerkesztőség, Demjén László ur könyv- és Keresztény Pál ur papirkereskedése.

A „Kol. Köz.“ szerkesztősége.

Társadalmunk bajai

különös tekintettel

az öngyilkosságra.

DOBRÁNSZKY PÉTER,

jog- és bölcsészettudor, kir. jogtanártól.

XXXI.

Nem egy kéz, nem is egy fej, hanem mindnyájunk összetett izom- és szellemereje az, mely ama nagy tőkét előteremtheti, a mely társadalmunk nemestésére és boldogítására képesít. A földmives, a gyáros, a kézmives, a tudós, a pap, a költő, a művész — mi mindannyian hivatva vagyunk a nagy és dicső munkára; mert nem egy baj irításával, hanem minden társadalmi kór össze-rejü gyógyításával alkothatunk egészséges, üdvös állapotokat.

A dicső feladat egyesít és egyesítsen mindnyájunkat! Ki mivel tud, járuljon a társadalom, az emberiség szellemi, erkölcsi és anyagi közkincesinek gyarapításához; csak így, ha mindnyájan részt veszünk a természetben: osztzkodhatunk joggal a gyümölcsökön, különben elődiek, férgék vagyunk!

Azonban, hogyan fogjunk a dologhoz?

Az államtól várjunk ösztönt és segélyt?

Hát mi az állam? Nem egyéb, mint a keretbe foglalt társadalom. Az állam csak az összetartó káposcs, mely az elemekből egy szerves és egymás javára munkálni képes egészet alkot; de a mag, a lényeg, maga a társadalom. Azért azt mondani, hogy teygen az állam, annyit jelent, mint azt mondani, hogy dolgozzék a ház a benne lakó családért.

Minden ösztön, minden erő, épügy, mint a szükséglet, a társadalomból sugárzik ki.

Ne kívánjunk oktalan dolgokat, ne akarjunk dolgoztatni a tehetetlen házat, hanem dolgozzunk — mint emberekhez illő — önnömagunkért. Az államhoz, melynek a közérő áll rendelkezésére, csak akkor forduljunk, ha nagy és közérdeklő problémák parányi erőink vannak, különben nem. Örüljünk, ha az állam nem avatkozik dolgunkba, csak véd a kül- és beltámadások ellen, egyengeti a töretlen utakat, elhárítja az akadályt a haladás útjáról. Bizunk minden egyebet a szabadságra, az önmunkára, a természetre. Ezek a legnagyobb termelő hatalmak.

De azt mondják, hogy nem tehetjük mindezt, mert nincs társadalmunk*) hiányzik a jóra való érzék,**) a közszellem, az összetartás, a természetes rend.

Ha nincs, hát teremtsünk, ne pityeregjünk mint a gyerek a bölcsőben, ha nem ringatják. Nem a hübanatos panasz, az ábrándos keserv, egymás kölesönös okozása, nem a holdkörös sóhajok; hanem a tetterős munka és törekvés fog bajainkon segíteni.

Különb is badar állítás, hogy nincs társadalmunk; társadalmunk van, de nem olyan, mint kellene; nekünk nem alkotunk, hanem javítanunk

*) Apuleius: Nyugat-Európa és Hazánk 4. l.

**) A frazisok ölnék meg bennünket! Szóljunk valakinek arról, hogy fogjunk hozzá észszerű társadalmi és művelődési elveket terjeszteni, száraz tesztek egyre, hogy az lesz a felelet: nálunk ily dolgokhoz nincs érzék.

Azonban lehetne-e azon csodálkozni, ha a dolog valóban így állna is, midőn ép azoknak van legkevesebb érzékük a nemesebb törekvés khez, a kik annyira szeretnek a közönség érzéketlenségén lovagolni?! Olyanok vagyunk, mintha csak szánk és torkunk volna, karjaink pedig nyelvekké váltak volna! Ha nincsen, teremtsünk érzéket. Különb is ráfogás, hogy nincs érzék. Érzék van mindnyájunknál, hanem az a baj, hogy sokszor dermedten, öntudatlanul szunnyad és csak arra vár, hogy hivatott és lelkes kezek az álomból felrázzák, életre és termelő munkára buzdítsák. Az érzéketlenség frázisával úgy vagyunk, mintha valaki a legjobb buztermelő földre, melyet senki sem művel, melybe senki egy árva szem magot nem vet, minélfogva a benne szunnyadó termelő erőt — agyszólván — érzéket tevékeny létre nem serkentene, azt mondaná, hogy az semmit vagy dudvát terem, — hogy ennek a földnek nincs érzéke, nincs fogékonysága, nincs termő ereje!

Az ilyen okoskodást én mindig sajnálom, mert azt mindenkor az akarat, vagy a lélek szegénységének tartom.

kell, a mi — megengedem — sokszor nehezebb lehet, mint maga az újból alkotás.

De ne habozzunk sokáig; a munkahalmaz ne retentsen el, inkább annál előbb és erősebben tette sarkaljon.

Minél tovább huzzuk-halasztjuk a kezdetet: annál mélyebben sülyedünk, annál több és nehezebb munka vár ránk.

A mit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra! Bizonyos, hogy gyökeres reformokra van társadalmunknak szüksége, de ez csak dicső munkára nyit kilátást és a tenni vágyó lelket kincsese, gondviselése, megváltóvá, üdvözítővé teheti.

Fel, szabad a pálya!

Rög és áldás, küzdelem és babér — a pályadíj!

Hol van a Petőfi, a ki belehelje lánglelkét a nemzet vesztelő szívébe: „fel nemzetemnek apraja, nagyja! Dicsőség annak, a ki dolgozik, szegény reá, ki lomhán vesztegel!”

Költők, elő a lelkes lanttal, mutassátok meg erőitek csodatevő hatalmát!

A hinek csak vér és erő buzog szívében és karában, kárhózat nélkül nem maradhat el a nemzeti munkától!

Alakítsuk át társas köreink légkörét: a sok haszontalan és üres bókolás, a szellemtelen és hazug széptevés helyébe hozzuk be reális gondolatokat az életből, a tudományból; a szépséget, irodalom és művészet szellemi kincsei ékítésk nőink rózsás ajkait és lelkét. Divat, bálók, köznapi botrányok- és más ily lélekölő szalmacsépelésekkel hagyjunk fel valahára; a megszólás, a kigyót-békát kiáltás, a szálkakeresés és szórszállhasogatás csunya hydráit hanyjunk ki társalgó terméinkből, melyekben annyi sületlen fecsegés émelgő és bódító gőze veszi el a valódi becsü társas élvek mulatva tanító zománczát.

Becsüljük a nőket és ne használjuk pusztán divatos terméink üveggyöngyeit. Adjunk nekik szellemet, műveltséget, hogy mindazokat, csudatevő kedélyök gyöngyeibe foglalva, adják vissza nekünk. A bölcsészet, a természettudományok, nyelvek és főképp az **aestetika** diszítse azokat, a kik eddig csak pávatollakban és a pillangók himes színeiben gondolták díszeseknek és hódítóknak magukat. Ekkor lesz igazán szép, érdekes, becses és élvezetes a nő és társalgása; mert nem az arc muló rózsái, nem is a hollósötét szemek varázstüze, hanem a szellem és kedély öröktüzi gyémántjai a valódi és maradó kincsek és bajok.

Hová lettek a kedélyes, gyermetes és mégis szellemes társasjátékok? Hja azokra ma felbgyesztett orral mondják a 16 éves „urak és hölgyek”: ma már az nem divat! Hanem feszesen ülni, hogy szinte az inak ropogjanak belé, rég betanult szólamokkal szajkóskodni, tükör előtt kimért mosolyra kényszeríteni a korán hazug ajkakat, valójában pedig halálra unatkozni az esetlenségek és alakóságok szellemszegény kedélyhűdsége mellett: ez divat!

A férfiak is számolhatnak egy kicsit magukkal: ők azok a kik elrontják a nőket, hisz a nő mindenben kívánságaik után igyekszik idomítani magát.

A férfi társaságban az a legkedveltebb és legszeretreméltóbb salohnő, a ki minél furfangosabb és „pikánsabb” dolgokat tud eldarálni a legújabb „croniques scandaleuses”-ök szemétdombjáról; annál dicsőbb, ha talán önmaga volt a botrány hőse!

Ez aztán az „életrevalóság”, a „zseni”, a non plus ultra! A piaci bohócoknak — tudjuk — mindig akad közönsége. Termeink és vásáraink komédiáisi között csak az a különbség, hogy ezek az együgyűeket bolondítják és mulattatják, amazok a „mívelteket”!

Hát még mivel mulatnak a férfiak? Kártya, pletyka, politika! Ez az ő szentháromságuk! És minő politika! Jó volna a gyógyszerértárba!

Bizony elmondhatjuk a rómaival: **nehéz satoryt nem inni!**

Kolozsvár város szervezkedése ügyállása.

III.

(A—A.) A január 12-ki képviselői közgyűlésben először az 5-ki és 8-ki jegyzőkönyvek lőnek felolvasva s észrevétel nélkül helyben hagyva.

Azután néhány sürgősnek kijelölt ügyben határozott a képviselő. Egyik tárgyról kötelességem megjegyezni, hogy a főispán ur elnöki jogával jókor s helyesen élt. Indítványozták, hogy két hídelt iskolának két-két öltői fát kellene adnunk s a főispán enunciatla is. Erre Nagy Péter képviselő ur megrögözött szokását követve, közbeszólt, hogy jobb lenne, mint a színháznak, ide

is pénzátalányt adni. A főispán ur kijelenté, hogy már csak megvárának az előbbi mellett, mert a városnak fája van, ez kevesebből telik ki, mint a pénz.

Ekkor napirendre ment át a tanácskozás, t. i. a 40-es bizottsági munkálat részletes tárgyalására. Elsőben Tamási Sándor képviselő szólott az ellenindítványt pártolók közül; előadta, hogy a 40-es bizottság munkálata és a Simon Elek-féle indítvány alapelvei között lényeges különbségek vannak, hogy ő és a vele egy-nézetenek nem remélik azt, hogy azokat a részletes vita rendén egyeztetni lehessen; mint ilyeneket megjelöli a tanács és polgármester különbözőleg definiált hatáskörét, a közigazgatás concentratiója és a rendőrség decentralizatiója nagy differentiait, a hivatalnokok sergét és roppant fizetéseit sat. Olyan az — mond szónok — mint mikor két festőnek egy képet tűznek ki feladatul s az egyik fekete alapra akarja képe színes alakzatát ráfesteni vagy fekete alapra fejt betűket írni, és megfordítva, ha tiszta fehér alapra kíván fekete képet festeni, vagy fekete betűket írni. Itt e kettős feladat magában az alapan levő ok miatt teljesíthetlen. Már pedig — mond szónok — ő és véleménye pártolói irányi javításoknál lényegesebb javítások megtételét óhajtják s toldás-foldással meg nem elégedhetnek. Szónok tiszteli a 40-esek véleményét, hisz, hogy őket a város java s a közérdekek vezetik; de magától s véleménye pártolóitól sem enged elvitatni a város, mint köz édesanya iránti buzgóságot és jóakaratot, kívánja tehát, hogy tehetőségök szerént ő és társai is megtehessék a fennforgó szervezés kérdésében közremunkálási polgári tartozásait.

Ezután indokolta szónok: miért szól a fel o tárgyban? mert — ugymond — a ki a deczemberi 19-ki indítványt szemben a 40-es munkálattal tanácskozási alapul e teremben letette, képviselő Simon Elek sulyos beteg; neki kellene ma a részletes vita kezdetén indítványa érdekében a szükségesnek látszó lépéseket megtenni; de mivel ő jelen nem lehet, szónok, mint vele egy-nézeten levő, ki az indítványt mindig pátolta, a ki annak a 40-es munkálattal való egyeztetésben is napokig részt vett, s azt ezenel itt is magáéva teszi, véleménye pártolóinak kérésére e felszólalást megtenni kötelességének ismertö.

Sokat mondhatna el szónok — mond tovább — a mi az indítványozókat mai lépésekre méltán bírt; ilyenek a többszöri leszavaztatás, a 8-as bizottság meghiusulása, és egyéb fájdalmas események; de nem akar a mulakra visszatérni, inkább látolt vet azokra; de azt kijelenté, hogy neki és a vele egy nézetben levőknek szilárd abbéli meggyőződése, hogy a 40-es munkálat pártolói a részletekre teendő egyes indítványainkkal bizonyosan — eddigi eljárásukkal következetesen — egymásután leszavaznak s így mindkét fél ereje és ideje a meddő tusával csak ok nélkül vesztegetődnek.

Ezeknek előbocsátása után szónok írásban egy nyilatkozatot olvasott fel s kérte azt jegyzőkönyvre vétetni:

Nyilatkozat.

Mivel a képviselő-testület eddigi tárgyalásainak eredményéből szerzett tapasztalatom szerént nekem, s — úgy vélem — hogy a velem egy nézetben levőknek reménységünk teljeséggel nincs, hogy a város közigazgatási **belsőszervezetét és az önkormányzás módját** megalapító rendszabályzat a már mindnyájunk előtt ismeretes indítványban felállított elvek értelmében legyen megalapítható: annál fogva én a magam és velem netalan egyetértő, s a deczember 19-ki indítványt pártoló társaim nevében kijelentem, hogy a 40-es bizottság munkálatainak részletes tárgyalásába **nem bocsátkozom, abban részt venni nem kívánok; hanem fenntartom jogomat, hogy a 40-es bizottsági munkálatnak alapelveitől sok tekintetben lényegesen különböző s a decz. 19-ki indítványnak megfelelő munkálatot, mint kisebbségi véleményt akkor, mikor a 40-es bizottságnak a részletes tárgyalás rendjén megalapítandó munkálata a magas kormányhoz felterjesztetik, egy kísérő irat mellett, mindazoknak aláírásával ellátva, a kik ezt pártolják, felsőbb helyre juttatás végett beadhassam.**

Ezen jogfenntartó nyilatkozatomat jegyzőkönyvre vétel végett ezenel írásban beadm.

Kolozsváratt, 1872-n január 12-én.

Tamási Sándor m. k.

városi képviselő tag.

Ezután képviselő Jakab Elek szólott; kijelenté — ugymond — hogy az előtte szólott képviselőnek jogfenntartó nyilatkozatát egész kiterjedésben magáéva teszi, s nevé a jegyző ur által följegyeztetni kéri, valamint osztja a szónoknak előbocsátott beszédében felhozott érveit és indokait is, s fenntartja a maga és vele egy nézetben levőknek jogát arra nézve, hogy ez indokokat és érveket a magas kormányhoz feljuttatandó kisebbségi véleményök kísérő iratban, illetőleg indokolásában meg szabatosabban és meghatározóbban kifejthessék és előadhassák. Szónok továbbá kijelenté, hogy elismeréssel viseltetik a 40-es munkálat dolgozóit iránt, de viszont kéri a képviselőtestületet, az ő önbecszerelők s polgári állásuk iránt is anyai figyelemmel legyenek, hogy elhígyják, miként őket is a város közjava iránti szeretet és nem más érdek vezeti; ők nem megbízatásból, de csak is

saját városuk java s jövő boldogsága iránti benső érdekességöknél fogva tanulmányozták a szervezés ügyét, dolgoztak, felhasználták a lapok és e teremben lefolyt viták tanulmányait, munkájukat csaknem egészen elkészítették, s meg vannak győződve, hogy abban lesz olyan, a mi a közjóra nézve hasznos lehet. Ne vétessék tehát nekik rossz néven, — kéri szónok — hogy ők is követelik meghallgatásukat, tért kérnek városuk iránti jóakarotuk bebizonyíthatására. Ezt indokolják a közelebbi események; legelső egyezkedési indítványunknak, a compromissum utáni kibékülés eszméjének, a polgármester utáni jogorvoslati kísérletnek tökéletes meghiusulása minden reményeinket elvette. Mi mindkét nézet pártolói nézve célszerűbbnek látjuk, — folytatja szónok — ha a további munkálatot saját elveik alapján 40-esek is, az indítványozók is külön teszik meg. A szervezési megállapodás már amugy is messzire haladt, ne gátoljuk egymást, a két különböző rendszerü munka alapelveinek avagy csak technikai összehillesztése is aligha zoldasztal mellett, közgyűlésileg eszközölhető. Az indítványt pártolók is külön, a 40-es munka pártolói itt e teremben háborítatlanabban haladhatnak czéljuk felé. En és a velem egy-nézetenek — mondja szónok — biztosítjuk a képviselőket, hogy munkálatunkkal mint kisebbségi véleménnyel a legrovidebb idő alatt készen leszünk, s mikor az átadásra felszólítatunk, azonnal átadjuk mit ha meg nem nyernénk, jogainkat más uton érvényesítjük.

Végre azon kértet iatzi szónok a képviselőkhöz, egyezzzék bele abba, hogy a Tamási Sándor képviselő Nyilatkozatát pártolók nevei az útmradók és eltávozók számának hiteles kimutatása végett, vagy a jegyző ur által vétessenek jegyzőkönyvre, vagy saját maguk irhasák be.

A 40-es munkálat pártolói közül szólottak a nyilatkozathoz Szász Domokos, bizottsági előadó Fischer Lajos, Berde Aron, Hajós János, képviselők; az egyik felhozta, hogy az indítványt pártolók kilépési szándéka parlamentariss, roz praecedenst csinál, a vizslykodás gyomját áptáplálja a jövőbe; a másik állította, hogy sem a Nyilatkozat aláírhatására vagy a nevek jegyzőkönyvre vételére, sem a külön kisebbségi véleménynek a gyűlésből felküldésére nem adhat tért a közgyűlés; a harmadik különösen avval érvelt, hogy a távozai akarók maguk nevében tehetik, de mint polgártársaik megbízottai megbízatásuk ellen cselekedzenek. Ezek ellenében Tamási Sándor röviden ellenérveit előadván, nyilatkozatát fen kívánja tartani; utána ismeret Jakab Elek szólott, előadta, hogy az inparlamentariss eljárásra nézve hozhatna fel ő is a közelebbi ülésekből evidens példákat, de recimintalái nem akar; a Fischer képviselőre megjegyezte, hogy ellenvéleményök beadhatásától nem hiszi, hogy a képviselőtestület elzárhatná őt és véleményök pártolót, ilyet absolut kormányzásról sem lehet feltenni; s ha még is tennék, ott van egy hatalmas és szabad törvények által igazgatott forum, az irodalom, annak terjesztjük munkánkat itélete alá, ettől nem fog senki elzárhatni; a mandatumot illető érve viszonzta, hogy ha csak télen zsimbolódés végett húzódnának vissza az indítványozók, érhető beszámítás; de ők dolgozni akarnak, dolgozni fognak, munkájukat egy intézik, hogy az megbízók javára legyen s akkor bátran alávetik magukat az itéletnek, hogy méltányolják ha jó lesz, róják meg ha rossz; általában kijelenti szónok, hogy ő és társai nem tartanak a jövőnd itéletétől; az ők hibájok csak az, hogy mivel nem tudják a magas kormány szándékait, municipális szabadságaikból inkább többet kívánnak megtartani, mint kevesebbet, a kormány ugy is kitorülttel, a mi intautioi ellen lesz; miért tennök — ugymond — ezt épen mi? Jogaink elvevését bizzuk másra, mi önként ne dobjuk el magunktól ki tudja, visszanyerhetjük-e valaha?

Szónok tehát ismétli, hogy ő a maga részéről, s hiszi, a más vele egy nézetben levők is férfiasan számot vetettek e lépések következményeivel, a mit tesznek, fontos előrement indokok kérelmetlen következményének tekintik, mik elől kitérniök becsülettel nem szabad, — ennél fogva kéri, hogy a Nyilatkozat-tevővel egy nézetben levők a termet hagyják el.

Újból az eltávozás kérdéséhez kezdettek szólni, Fialy Henrik és Haller Károly képviselők; sajnálva azt egyfelől, másfelől akadályozni nem kívánva. Volt egy ötlet, mely szerint ha a tanácskozás a compromissum utján alakult nyolczas bizottság megállapodásai alapján indult volna meg, tán még benn maradtak volna a deczember 19-ki indítvány pártolói. Azonban ez csak egyéni ötlet volt, mi valóságga nem lélt.

S így a vita mind inkább és inkább húzódása ugy gyanut ébresztvén a Nyilatkozat pártolóiban, hogy miután már az idő óra felé járt, a gyűlés hirtelen feloszlik s a részletes vitában lényeg belemenesünk határozatilag ki lesz mondva: ez okból a Nyilatkozat-tevő és vele egy nézetben levők rögtön felkelvén, a gyűlést tömegesen elhagyták, nevek a következők:

Tamási Sándor, Spaller Károly, id. Tauffer József, Zágoni Szabó Mihály, Dr. Mály István, Hatházi István, Szentpéteri János, Haller Ferencz, id. Tarkányi György, Bréver János, Lónhár Ferencz, Pollzer János, Sándor

József, Lászlófi János, Váradi József, Kövry László, Gergely János, Kárvázy József, Losontzi György, K. Papp Miklós, Mamitz János, Prohátzy János, Bogdán István, Rozner János, Jakab Elek = 25 jelen volt képviselő.

Igy végződött, tisztelt olvasó, azon hosszas és keserű harcz, minek előzményét a 40-es bizottságnak az önmagát mérsékelni nem képes pártszervevény és személyes gyűlölködés uralma alatt való megválasztása képezte. A lapok sokat megírtak e napok eseményeiből, de nem mindent. Nekünk, a kik képviselői gyűléstermünket, polgári jogaink e szent hajlékát elhagyni kényszerítettünk, mindenesetre nagy a felelősség vállainkon; de nagyobb azoké szívökben s lelkiismeretük előtt, akik minket e kockázatos lépésre kényszerítettek. E komoly sőt szomorú tragédia titkosabb okait és okozóit — reméljük — az idő leleplezti.

Mit fog tenni, hogy halad előre művészen ezentul a képviselő-testület, annak megírását más jelenlévőre kell hagynom; a mit mi, indítvány-pártiak teszünk, arról alkalmas időben, a dolgok fejlődése szerint a lehető közlöm.

A bécsi reichsrath alsóházának felirata.

(Adjuk azt, a bevezető sorokat kivéve, melyekben a kormányom bízalom szavaztatik — egészen.)

„Mi soha nem vontuk kétségbe azon nézetet, — hangzik a felirat — hogy az államalapító törvények elég módot biztosítanak arra hogy azon jogos kívánságok és igyekezetek, melyek az alkotmány némely pontjának megváltoztatására irányozvák, érvényesülhessenek.

De vannak oly igények, melyek az alkotmány szempontjából nem ismertetvén el jogosnak, alkotmányos uton nem is eléghetőek ki, ezek pedig oly igények, melyek azon föltevére támaszkodnak, hogy az államalapító törvények azon királyságok és tartományok némelyikén, melyekre nézve pedig hoztattak, nem bírnak jogi érvényrel, hogy azok ezen országok lakosságára sem jogokat nem rónak, sem kötelező erővel nem bírnak, hogy így az alkotmány csak a többi királyságokra és tartományokra bír jogforrás tulajdonságával.

Ily igényekkel teszik a esek államjogot az alkotmány ellenében, a esek királyságok önálló állami souveránitást vindikálnak, mely a többi királyságokkal és országokkal csak a személyi unio köteleke által legyen összekötve és csakis szabad egyezkedés után és alapján engedni meg különben korlátlan önelhatározási jogának korlátozását.

Ily igények és a Csehországra nézve ép úgy mint a többi királyságokra és tartományokra nézve fennálló alkotmány közt nem lehet kiegyezés és meggyezés, tehát azokat az alkotmány terén soha elismerni nem lehet mert azok egyszerűen a fennálló alkotmányi jog tagadása.

De azon rázkódások után, melyekkel a közel múlt járt és a helyzet általuk nyert tisztázása és érvényesülő igények mellett szoros köteleességünké válik, hogy bizalomteljesen támogassuk a kormányt azon törekvésében hogy az alkotmányos jogi állapotot megszilárdítja és köteleességünk azzal együtt odahatni, hogy az alkotmány szilárd gyökeret verjen.

De ez meggyőződésünk szerint, melyet az idő eseményei mindinkább megszilárdítanak — csak úgy törénhet meg, hogy a birodalmi képviselőlet önállóan és a

tartománygyűlések tetszésétől független módon alakíthatassék.

Mi is az osztrák állameszme közvetlen megtestesülését látjuk itt, s nem kevésbé azon vitathatlan jog érvényesülését, hogy minden tartomány a birodalomhoz hű és az alkotmány alapján álló népessége a reichsrathba képviseltesse, oly jog mely nem szabad, hogy a választási mandátummal való visszaélés által érvénytelenítessék. Fájdalmasan érzi a lakosság, hogy évről-évre tárgyát képi a landtagbéli vitáknak a reichsrathba való küldés, s így folyton új válságokat és megrázkódtatásokat idéz elő. A sürgősen szükséges nyugodt és folytonos fejlődéssel nem egyeztethető meg, hogy néhány ember részvéte vagy távolmaradása által nem csak a választási eredményre nézve azon választási kerületben irány adatik, hanem valószínűleg döntő jelentőséggel bír az a birodalmi törvényes képviselőletnek létrejöttelében. Csak ha a reichsrath elválasztatik a landtagoktól s így a pártoktól elvétetik a lehetőség s a remény, hogy a landtagokból folyton és folyton kétségbe vonják a reichsrathot és az alkotmányt, csak akkor lehet várni, hogy a természetlen államjogi handabanda a landtagokban elnémul s hogy egy és ugyanazon tartomány lakói a landtagban egy munka körül csoportosulandának, s ez által a nép jogos követeléseinek meg fognak felelni.

A reichsrathnak a landtagoktól való függetlenítése s a központi hatalom az által való szilárdítása és biztosítása meg fogja könnyíteni Galiczia különös tekintetbe vételét a törvényhozásban s a közigazgatásban, a mennyire azt e királyság sajátos viszonyai követelik, és így ez ügy a választási reformmal együtt végleges megoldásra jut.

Szívesen követjük fölséged felhívását, és ép oly lekiismeretesen fordítandjuk tevékenységünket más practikus kérdések megoldására, mint az alkotmányos jogteret megszilárdításáért való gondoskodásra.

A közoktatás- és különösen a népiszkolai gondoskodás, a melyen a haza jövője nyugszik, folyton tárgya lesz különös figyelmünknek. Minél szenvedélyesebb az ellenállás, mely a népiszkolai törvényekkel szemben oly indokokból, melyek azon törekvéssel, hogy a nép képzését emeltesse, semmiben sem azonosok, — emelkedett; és minél inkább nyert ez ügy a legutóbbi időben váratlan kedvezményeket, annál melegebben kell nekünk üdvözölnünk, hogy a népiszkolai törvények szigorú érvényesítése egyiket fogja képezni ő felsége mai kormánya legfontosabb teendőinek. Ha a népiszkola törvények ellen való bujgatógatásoknak, bármely oldalról jöjjenek is azok, komolyan és szigorral fog ellenállani: úgy e törvények, népünk egészséges lelkületét tekintve, ott is gyorsan tért fognak nyerni, a hol ez eddig nem történt. S ez annál biztosabban meg fog történni, mert a törvény az állam kormányának föntartja a lehetőségét, az átmeneti idők nehézségeinek az oskolakötelesek és hozzátartozók érdekei szempontjából jóakaratu tekintetbevételére.

Az előterjesztéseknek, melyek a konkordátum teljes felügyelése folytán a törvényhozásban támadt hiányok pótlására szükségessé váltak, azon várakozásba nézünk elébe, hogy azok az államkormány érdekeit az egyházzal szemben megóvják, és az egyházi befolyás visszaéléseit megszüntetendik.

Az igazságügyi törvényhozás egész terjedelmében való reformálásának nem rég megkezdett műve, bár a

követek háza már folyton szorgalmasan dolgozott azon, az akadályok miatt, melyek a követek háza folytonos munkálkodásának útjában álltak, nem kerülhetett végmegállapítás alá. Még majd fontosabbnak látszik az adóreform mielőbbi befejezése. Ennek igazságossága az adóterhek igazságos és méltányos elosztása czéljából általán elismertetik, s a keresztülvitelében beállt halasztás széles körökben fájdalmasan éreztetik.

A közigazgatási bíróság alakítására és hatáskörére vonatkozó törvény által az államalapító törvények egy a bírósági hatalomra vonatkozó meghatározása megy érvényesülésbe, s oly szükség pótolatik, mely számos interpellációban, kérvényben és javaslatban talált hangoztatást.

A véderő emelése és erősítése a mi hazafiúi gondoskodásunknak is tárgya, s mi ez által fogjuk magunkat vezetetni ő felsége kormányának erre vonatkozó előterjesztései tárgyalásánál.

Az 1872. évi előirányzatot, valamint az élénk terjesztett hitelműveleti javaslatot behatólag bírálandjunk meg. Mert mi egy lelkiismeretes népképviselő kötelességének tartjuk, a kedvező viszonyok között és azon alapos reményrel fogva, hogy a közbéke és a rég vágyott rend és a végre elért államháztartásbeli egyensúly minden nem elkerülhetlenül szükséges kiadás mellözése által továbbra is fountartathatik, — az államhitel igénybevételét ezután csak rendkívüli esetekre tartani fón.

Szükséges kiadásokhoz számítjuk azonban azokat, melyek által az alsóbb és rossz fizetett hivatalnokok anyagi helyzete javitattik. A képviselőháznak elvett részvétét kell e férfiak iránt kifejeznie, kik a növekvő drágaság által sokkal érzékenyebben sújtattak minden más osztálynál és mégis igen csekély kivétellel, nehéz köteleknek híven és önmegtadással tesznek eleget.

Örömet nyujtunk segédkezet az alsóbb papság anyagi helyzetének javítására is, de nem hallgathatjuk el, hogy meggyőződésünk szerint előbb az erre vezető ekzekt: a papi javak megadóztatásáról szóló régi törvények reformját kellene meghozni, és hogy az állam részéről ez ügyben csak akkor lehet közrehatás, ha a lelkiismeretesen jelenlegi rendszere az egyház és állam valódi érdekében átható reform alá vonatik, és ha az állam befolyása az egyházi alapvitányokra törvény által biztosítatik és kiterjesztetik.

Felsőg. Mi örömet járunk az élénkbeütött nagy feladatok megoldásához, mert ennek alapja: a kormány és nép kölcsönös bizalma megvan. Reméljük, hogy Felsőg. megállandó gondja leendő a közgazdasági érdekek emelésére is, melyeknek felkarolása által új erőben fog megjelenni az osztrák állam-gondolat, mely nem mai, hanem hosszú fejlődésnek eredménye, s mely a békés népek egységében leli kifejezését. Isten óvja Auszriát! Isten tartsa és áldja meg Felsőg. edet!

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, január 13 1872.

T. olvasóinkat előfizetéseik megújítására kérjük, ne hogy a lap küldésében fennakadás történjen. Együttal tisztelettel megjegyezzük, hogy a „KOLOZSVÁRI KÖZKÖNYV“-re az előfizetés, minden hó 15-től megújítható.

A városi képviselőlet tegnapi ülésében a hivatalba lépését tudató miniszterelnök gróf Lónyay Menyhérthez üdvözlő és bizalmi felirat határozottatott. A

halhatatlan báró Eötvös Józsefnek Pesten felállítandó emléksobrára pedig 100 frtot szavazott meg.

(—) A farsangi bálók nyitányát, a csütörtöki színházi álarcos bál képezte. Meglétszott rajta, hogy még csak kezdődik a farsang, mert a jó kedv, élénkség és tarkaság legnagyobb része a mai mulatságból, a többi bálokra volt visszatartva. Nem láttunk annyi szép álarcos öltönyt, mint máskor; az elmésség és kedély pedig oly tiltott portékának látszott, melynek becsempészésére alig mert vállalkozni valaki. A terem és páholyok nem voltak oly népesek, mint a múlt években — azonban most is ez nöbbiakat, érdekes és szép hölgyek társasága foglalta el, a zártkörü bálók sok kitűnő alakjával. — Két zenekar játszott, a színházi és a Pongráczé. Tizenkét óra után tánczkörök alakultak, és két óra utánig — midőn már a földszinti közönség is nagyobbra oszlani kezdett — meglehetősen élénken folyt a táncz.

Pest-bécsi postát már három napja nem kapunk a vasutakat eltemetett hófuvatagok miatt.

Kolozsvárt, 1872. jan. 12. Tisztelt szerkesztőség! Éresiteni kívánom, miként a tegnapi hóivatar következtében az Alföldön a vasuti közlekedés annyira akadályozva van, hogy a tegnapi pesti vonatok még Nagyváradig sem hatolhattak el. Vonataink Nagyváradtól Kolozsvárig a rendes időben közlekedni fognak. Teljes tisztelettel a magyar kelcti vasut üzleti főnöke Simonitz.

Kolos-monostori m. kir. gazd. tanintézet hallgatóinak bálbizottmánya már szétküldé meghívóit. Minűn azonban — a meghívókát illetőleg — az adatok elégtelensége a bizottmány működését akadályozta. Kéretnek a nagyerdemű közönségnek azon tagjai, kik meghívókban nem részesültek, de arra igényt táplálnak, e végett f. hó 15—20-ig, d. e. 11—1 óráig a nemzeti szálloda 1-ső számu termében jelentkezni. K.-Monostor, 1872. jan. 12-én. A bizottmány nevében Ordódy Lajos.

Kolozsvári kör könyvtára javára február 10-én a redoutteremben zártkörü tánczvigalmat rendeznek. Ajánljuk a tánczkedvelők figyelmébe, mint olyant, mely minden évben a legsikerültebbek közé szokott tartozni.

Sajtóniba. E lap 9. száma, 1. hasábjá szövegében a 49—50. sorban e helyett: A mostani polgármester az új lét tulsága — ez olvasandó: „A mostani polgármester és az új két tulsága“; a 2-ik hasáb 43. sorában Személyes és felelősség szók közül az „és“ kihagyandó.

Nemzeti színház. Pénteken január 12-én a „Szövetségek“ adták elő. Pól Moreaunak könynyűd kedélyű játékok és mozgás igénylő vigjátéka összevágó előadással kerülvén szíre, az igen kis számu közönséget folytonos derűtségben tartotta. Boér Emma élénk, s kedves játéka, melylyel a vidám, kissé kaczer Dolcy Henriettel ábrázolta, és Szilágyi ügyes és élet-eleven, kedélyes Mauri-ja, továbbá Kovács Gyula, a nők előtt felénk egykori zuáv kapitánya, igen kiűnőek voltak. A többi szereplők is ritka igyekezetet fejtettek ki, hogy az előadás öszhangzata teljes legyen. Kassay hírhordó pletyka Badinois ja, a legjobban sikerült szerepei közé tartozik. Körösi és Körösiné, szerepkörükben mozogtak.

Ma vasárnap, január 14-én „Sobri“. Népszimű 3 felvonásban.

Id. felelős szerkesztő: Sándor János.

1. Beküldetett. 32. Minden betegnek erő és egészség, orvosság és költség nélkül.

Revalescière du Barry Londonból.

Egy betegség sem képes a delicat Revalescière du Barry-nak ellentállani, a mely gyógyszer és költség nélkül minden gyomor-, ideg-, mell-, tud-, máj-, mirigy-, takonyhártya-, lélegzés-, húgyholyag- és vese-bajokat, gumót, asztkót, mellszorulást, hurutot, emésztéshányást, dugulást, hasfolyást, álmatlanságot, gyengeséget, aranyért, vízkört, hideglázt, szédülést, vértolulást, fülzugást, emélyegést és hanyást, még a terhesség

alatt is, hügyfeszít, búskomorságot, sorvadást, csúzt közszvényt, sárgaságot gyógyít. — Kivonat 72,000 elismertből gyógyításokról, melyek minden gyógyszerrel daczoltak. Elismervény sz. 57,942.

Gainach, július 14. 1867. Borzasztó gyomor- és idegbajomban, Isten után egyedül az ön Revalescière-jének köszönhetem életemet. Godez János, a glairnai plébánia provisor. U. p. Unterbergen, Klagenfurt mellett.

Elismervény sz. 62,914. Weskau, september 14. 1868.

Miután idült aranyért, májbetegségek és dugulás ellen évek óta minden lehető orvosi segélyt siker nélkül

használtam, kétségbeesésben azon Revalescière-jéhez veték menedéket. Nem tudom a jó Istennek és önnék eléggé köszönni ezen becses természeti ajándékot, a mely reám nézve kiszámíthatlan jötekonyaság volt. Steinmann Ferencz.

Táplálóból lévén a húsnál, a Revalescière felnőtteknél és gyermekeknél 50-szer behozza arát gyógyszerkezelésben. 1. fontos bádög szelencékben 1 frt. 50 kr. 4 frt. 2 frt. 50 kr., 2 frt. 4 frt. 50 kr., 5 frt. 10 frt., 12 frt. 20 frt., 24 frt. 36 frt.

Revalescière csokoláde poralak- és táblákban: 12 eszészere 4 frt. 50 kr. 24 eszészere 2 frt. 50 kr.

48 eszészere 4 frt. 50 kr. poralakban 120 eszészere 10 ft. 288 eszészere 20 frt. 576 eszészere 36 frt.

Kapható: Barry du Barry és társa által Bécsben Wallfischgasse 8. és Faulak József fűszerkereskedésében, Pesten Törökút, Brünben Eder F.-nél, Kolozsvárrt Binder K. úr gyógyjárában bel-monostorotza a Redoute során. Továbbá: Kronstädter József urnál kül-monostorotza 134 sz., és főtér 2. szám a zálogintézetnél, valamint minden városban jó gyógyszereszeknél és fűszerkereskedőknel; a bécsi ház ezen felül mindenütt elküldi postai utalvány vagy utánvét mellett.

2-2 (381) Sz. 57-1872. IV. Hirdetmény. A m. kir. távirat intézet folyó évi ószlop szükségletét írásbeli ajánlatok alapján szándékoztatván beszerezni, fölhivatkunk mindazok, kik az alább megnevezett vonalokra szükséges ószlop mennyiségből egy vagy több részlet szállítására vállalkozni óhajtanának, hogy írásbeli ajánlatukat legkésőbbben folyó évi január 25-ig a földmívelés, ipar és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium IV. (távirat) szakosztályához nyújtsák be. A beszállítandó ószlopok télen vágott egészes fenyő, tölgy vagy akác fából kell hogy előállítsanak s minden ószlopnak 25 bécsi láb hosszúnak; a felső végén négy legalább 4 1/2 hüvelyk átmérőjűnek, egyenesnek, le-galyazottnak s egész az ép fág minden hajt és hajtól megiszítottatnak kell lenni. A lerakó helyekre nézve meggyeztetik, hogy vaspályák mellett levő vonaloknál egyik vagy másik vaspálya állomással nagyobb részletek rakhatók le de országutak mellett levő vonaloknál a lerakó helyek úgy választandók és feloldók ki, hogy egy helyütt az illető vonal hossza arányában legfeljebb 3 mérföld hosszú vonalra szükséges ószlopok rakassanak le. A szállítást vállalt ószlop mennyiségnek legkésőbbben folyó évi május 1-ére a lerakó helyekre be kell szállítva lenni. — A benyújtandó írásbeli ajánlatban határozottan kifejezendő, melyik vonalra nézve vagy vonalrészekre szükséges és minőn mértékű ószlopokat kíván szállítani. Az egyeségi ár betűkben és számokban kifejezendő és az írásbeli ajánlat a vállalt ószlop mennyiségétől fel készpénzben vagy 10%-ot hajló értékpapirokban, mi mellett meggyeztetik, hogy a kiűzött határidőn túl be-adott vagy a kellő binalapozást el nem látott írásbeli ajánlatok nem vételnek figyelembe. Az 1872-ik évi ószlop szükséglet a következők:

az vonal javításokra. Zerningtől St. Rochon at Mail- Haláng 230 dbr. Sissektől Zagrábón at Károlyvárosig 280 dbr. Gradecét Barcon at Eszékig 1800 dbr. Szegedétől Kikindán at Versaczig 600 dbr. Temeşvártól Kiszatolig 220 dbr. Trenkovától Moldováig 400 dbr. Kikindától Ujbeszig 400 dbr. Cservenától Verhaszon at Ujvidékig 50 dbr. Ujbeszétől Beeskerken at Tielig 50 dbr. Beeskerketől Páncosváig 50 dbr. Szabadától Almásig 400 dbr. Bezdánól Zomboron at Garág 450 dbr. Cservenától Zomboron at Gombosig 450 dbr. Bajától Kolocsváig 400 dbr. Szász-Sebestől Fogarason at Brassóig 750 dbr. Prádjától Brassóig 400 dbr. Kuzdi-Vasathelytől Hidvégen at Székely-Udvarhelyig 600 dbr. Csik-Szeredától Székely-Udvarhelyen at Segesvárig 450 dbr. Segesvártól Beszterczen at Wátra-dornáig 450 dbr. Besztercztől Deésen at Nagybányáig 400 dbr. Deésétől Kolozsváron at Felvinczig 250 dbr. Kassától Duklág 200 dbr. Kassától Ungvárig 430 dbr. Kassától Rozsnyóig 200 dbr. Nyiregyházytól Nagy-Károlyig 70 dbr. Püspökágyától Debreczenen at Miskolcig 1000 dbr. Privigyétől Nyitra-Zsamboktréig 850 dbr. Kismarjótól Humpozig 450 dbr. Kantszától Dombovárig 260 dbr. Csuszától Krasznán at Zilahig 860 dbr. Lugosától B.-Bogásig 1000 dbr. Daruárvától Vereczig 970 dbr. Pest, 1872. január 2-án. A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium. IV (távirat) osztálya. Utányomtatások nem díjaztatnak.

2-3 (380) Sz. 6742-552. Pályázat. A deákainai m. kir. sobánya hivatalnál az orvosi állomás, melyhez a XII. rangosztályban 500 frt. évi fizetés, szabad lakás, vagy annak hiányában 15% lakpénz, 8 bécsi öl nyugdíjba be nem számítható tüzfűtőrendség és szabályozott szőlőművelés van köveve betételező. Pályázók a magyar és más hazai nyelvek ismeretű, a jó sikerrel végzett orvosi sobeszi tudományok bírást, s gyakorlati jártasságot, továbbá a házi gyógyszerár kezelésére szakszerű képtességeket igazoló bizonyítványokkal felszerelt kérvényeket 4 hét alatt alólt írogatóságig előjárnók utjáj, nyújtsák be, orvostudorokra különös tekintet fog fordítatni. A m. kir. bányagazdaságtól. Kolozsvárt, 1871. december 30-án.

Az államtól biztosított NAGY PÉNZ-KISORSOLÁS ÖSSZESEN 1 millió 700.000 porosz tallerra menő nyeretményt tartalmaz, a mely 6 osztályban fog bizonyosan kuzásra jóni. Főnyeretmény ecelleg 100.000, 60.000, 40.000, 20.000, 16.000, 12.000, 10.000, 2.400, 3000 6000 44800 4400, 5 4.000, 5 3200, 7 2400, 21 4.000, 3 1600, 36 1200, 102 800, 206 400, 256 400, 381 80 és 27.950 44, 40 20 tallér sat. A legközelebbi húzás 1872 január 17 és 18-án lesz.

Heckscher Zsigmond szereztesétől kedvezményezett bank-háza. Hamburgban. (373) 7-10

Nehézkes göcsöket (nyavalyatorést) levél által gyógyít egy számszorosan jónak bizonyult szerrel Witt A. Berlin, Lindenstrasse 18. (256) 34-*